

magyarságot sújtó egzisztenciális kilátástalanság és a szakmai igényessége. Amikor tudomására jutott, hogy a Debreceni Egyetemen lehetősége lehet vezetőként is hozzájárulnia a mellkassebészet fejlesztéséhez, akkor visszatért, ha nem is Erdélybe, de a közelébe. Debrecen-Stockholm közötti ingázása során számos sebészeti eszközzel, kellékekkel megrakottan tért haza, ezzel is segítve alulfinanszírozott klinikáját, hogy kiemelkedjen az akkoriban még sokkal inkább támogatott, korszerűsített budapesti mellkassebészet árnyékából.

A sikeres orvosi beavatkozás előfeltétele a bizalom, és leghatékonyabb az anyanyelvi kommunikáció az orvos és a beteg között. A román politika ettől kívánta megfosztani a kisebbségi magyarokat Trianon óta a romániai magyar nyelvű orvosképzés megszüntetésével, korlátozásá-

val, az egészségügy elhanyagolásával. Így sok kisebbségi magyar az anyaországban kereste a gyógyulását, ennek azonban legtöbbjük számára jogi és finanszírozási akadályai voltak.

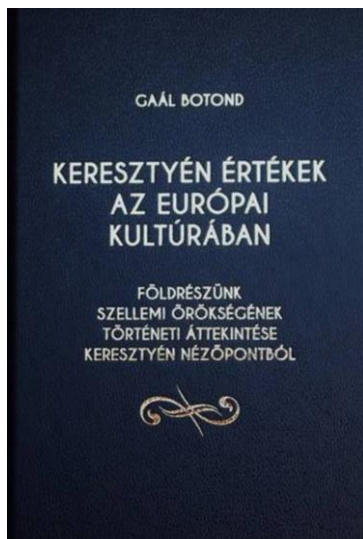
Valamikor az 1980–1990-es évek fordulóján egy 12 éves határon túli kislány veleszületett többszörös szív fejlődési rendellenességgel Debrecenbe került. A költséges műtéti beavatkozásra nem volt egészségbiztosítási, alapítványi fedezet, a szülők sem voltak képesek állni a költségeket. Péterffy professzor sikeresen korrigálta a rendellenességeket, és egyúttal az általa elvégzett műtét költségét is kifizette.

Síró Béla

történész, kutató könyvtáros,
DE BTK Történelmi Intézet

Gaál Botond: Keresztény értékek az európai kultúrában

Kiadja a Debreceni Nagytemplomi Egyházközség, 232 lap

A beregi születésű Gaál Botond professzor újabb értékes könyvvel ajándékozta meg a magyar olvasóközönséget, amelyben a tudós teológus tanár üzenete található a „szabadság őrvárosából”.

Hamar kitűnik, hogy a könyv nem egy szűk társadalmi réteghez, hanem mindenkihez szól. Ami a tartalmát illeti, az itt sorakozó témák pillanatok alatt felkeltik az ember érdeklődését,

ugyanis rólunk és környezetünk-ről szólnak. Azokról az értékekről, amelyek meghatározó jelentőséggel bírtak az európai civilizáció kialakulásában. Szinte érzi az ember, ezekről jó volna egy közös vitát folytatni Európa és hazánk megújulása, lelki épülése, gyarapodása és rendje érdekében, hiszen érezzük, hogy kontinensünk nemzeti széttartó pályán mozognak. Mindjárt az elején olvashatunk egy logikusan felépített bibliai bevezető fejezetet, amely megalapozza az egész könyvet. Arról olvashatunk egyszerűen, összefoglalóan és logikusan levezetve, miként formálódott Izrael népe a Törvény által Isten „választott népévé”, s nyomban ezután következik az, hogy Jézus meghirdeti a szeretet Új Törvényét, amely már magasabb szinten értelmezi a Törvényt, mert annak betöltése a szeretet. Eljutunk egészen odáig, amikor Pál apostol már konkrétan meg is nevezi a keresztyén értékeket, és azt tanítja, hogy ezek már nem foglalhatók törvényi keretbe, mert a szívünkbe írva irányítják életünket. (Gal 5,22–23)

A szerzőt az ihlette a bibliás gondolatok rendszeres bemutatására, amit mindnyájan tapasztalhattunk az elmúlt években, miszerint nagyon gyakran hallottuk

a keresztyén örökségünk hangsúlyozását. Tudósok, politikusok, művészek és elemzők a médiában nagyon jó szándékkal és okosan próbáltak hivatkozni azokra a keresztyén értékekre, amelyek Európát azzá tették, ami. Úgy is fogalmazhatunk: amelyek Európát, hazánkat, Magyarországot nagygyá tették. Elgondolkodtató ugyanis, hogy a keresztyén Európa szellemi talaján nőtték föl azok a csodálatos elmék, amelyek ennek a földrésznek a civilizációját minden más civilizáció fölé emelték. Ezt a kultúrát építették az egyházatyák, élükön Augustinus-szal, majd ezer évvel később a nagy reformátor gondolkodók, Luther, Zwingli és Kálvin adtak lendületet e törekvésnek. De itt születtek a Newtonok, a Maxwellek, az Einsteinek, a Bolyai Jánosok és Albert Schweitzerek, hogy csak néhányat emeljünk ki. Ezek a kiváló elmék oly magasra emelték az embert, hogy az a 20. században már feljutott a Holdra, majd pedig rájött, hogy a világnak van időbeli kezdete. Másképpen szólva, van Teremtő Istene, akinek gondviselő szeretetét a Jézus Krisztusban ismerhettük meg a legtökéletesebben. Mármost ez a magasra jutott ember vált olyanná, hogy egyre inkább elhagyta Istenét, s mi magunk is tapasztaljuk, hogy a maga erejében

bízva saját jövőt akar magának formálni, sőt bele is avatkozik a teremtés rendjébe. Mi már egy ilyen világban élünk és hirdetjük a Krisztusról szóló evangéliumot. Tesszük ezt úgy, hogy a világ már alig figyel ránk, és inkább alakít ki magának liberális és globális eszméket, csak hogy a korábbi örökségétől megszabaduljon. Főleg a keresztyénségtől! „Nyugat-Európa lemondott az évezredek nagyság és sikerek mögötti felhajtóerőről, az élet spirituális mélységeiről” (Orbán Viktor: A századik augusztus 20.). A keresztyén egyén és közösség ennek ellenére a világ sója szeretne lenni, és Pál apostollal szólva hisszük magunkról: „Most is van maradék a kegyelemből való választás szerint!” (Róm 11,5). Ez a maradék mi vagyunk, a ma is élő egyház. Még ha olyan állapotban is vagyunk, amilyenben vagyunk.

Gaál Botond erre a nagy kérdésre igyekszik feleletet találni a teljes Szentírás összefüggésében. Ott van számunkra az ószövetségi tanítás minden ígéretével együtt, mígnem eljutunk a krisztusi szeretet törvény magasabb szintjére, s ezáltal mint Krisztus tanítványai igazodási pont lehetünk a népek, nemzetek számára. A könyv nagy léptékekben bemutatja, hogy milyen nehéz utat tett meg az európai keresztyén gondolkodás és a

tudományos fáradozás, sokszor együtt, olykor külön. Látjuk azt is, hogy mit követeltek meg a mögöttünk lévő századok egy református lelkésztől, hogy ő maga a nemzetéért fáradozva „tudós és tiszteletes” rangot vívjon ki a szolgálatával. Ők egy nemzetet formáltak, neveltek, lelkesítettek vagy vigasztaltak, életben tartottak. Most is kérdezzük, mi lehet a keresztyén egyház szerepe egy nép formálásában, amikor egyrészt a körülöttünk élő világ is egyfajta szellemi válságban van, másrészt viszont szemmel láthatóan tapasztaljuk annak fejlődését és használjuk is annak áldásait. Gondoljunk arra, hogy itt van velünk a digitális világ, mi pedig benne élünk a digitális térben. Gaál Botond professzor itt szólal meg matematikusként, fizikusként és teológusként, s kérdéseket tesz föl, majd válaszokat is ad. De nem kínál végérvényes megoldásokat, mert korunk kihívásaira tudós atyáinkkal együtt kell keresni a jövő felé mutató utat.

Hogy mi a célja Gaál Botond professzornak ezzel a könyvvel, azt ő maga is megfogalmazta. Értjük jól az üzenetét, mert mindnyájunknak szól: „*Mindaz, amit e könyvben megfogalmaztam, abban a gondolatban foglalható össze, hogy miként lehetne és kellene e hazában új szemléletet, s*

ezáltal új minőséget létrehozni: azaz neveléssel, oktatással, tudománnyal, művészettel és elkötelezett hitbeli bizonyágtétellel új néppé formálni a magyart, egy te-

remtő gondolatokra képes, erkölcsiségében is tiszta, erős, művelt és szabad nemzeté!”

Nagy Gábor

református lelkész, Debrecen